

Benchmarkrapport boekjaar 2020

Stichting Scholen met de Bijbel in de Betuwe, christelijk primair onderwijs op gereformeerde grondslag

Inhoudsopgave

	pagina
1. Algemeen	1
2. Leeswijzer	2
3. Groepsindeling	3
4. Kengetallen	4
5. Balans	14
6. Resultatenrekening	19
7. Leerlingenaantallen	24

1. Algemeen

Voorwoord

Voor u ligt het rapport met de benchmarkresultaten over het boekjaar 2020. Het is nu het tiende jaar dat wij een vergelijkend onderzoek hebben uitgevoerd naar de financiële gegevens van onderwijsinstellingen binnen ons klantenbestand. Wij hopen dat dit rapport u inzicht geeft in belangrijke financiële ontwikkelingen in de onderwijssector en in de positie waarin uw instelling zich bevindt ten opzichte van andere instellingen.

Gebruik van landelijke data

Voor de uitvoering van het benchmarkonderzoek hebben wij in hoofdzaak gebruik gemaakt van de landelijke gegevens (bekend tot en met 2020), zoals deze worden gepubliceerd door DUO. Daarnaast hebben wij gebruik gemaakt van jaarrekeninggegevens. Hierdoor kunnen wij de landelijke ontwikkelingen met betrekking tot leerlingenaantallen en de personeelsformatie in onze analyses betrekken. Gebleken is dat de XBRL Financiële verantwoording niet altijd met de jaarrekening aansluit, wat een goede individuele vergelijking in de weg staat. Desondanks zijn wij van mening dat de vergelijking op hoofdlijnen met de sector als geheel en met instellingen binnen uw groep van toegevoegde waarde is. Wij adviseren u om deze benchmark te gebruiken voor een totaalbeeld.

Groepsindeling voor een betere vergelijkbaarheid

Om een goede vergelijking mogelijk te maken hebben wij de gegevens van de instellingen gegroepeerd naar instellingen met een min of meer vergelijkbare omvang van de leerlingenpopulatie. Wij beseffen dat vergelijkbaarheid afhankelijk is van meerdere factoren, zoals schooltype(n) en vestigingslocatie(s). Het verder opdelen van instellingen in groepen op basis van dergelijke criteria leidt echter tot een te grote versnippering. Overigens hebben wij de resultaten van alle groepen in het rapport opgenomen, zodat u de gegevens van uw instelling ook kunt vergelijken met onderwijsinstellingen die een kleinere dan wel grotere omvang hebben.

De inhoud van het rapport

De eerste drie hoofdstukken geven een algemene toelichting op het uitgevoerde onderzoek. In het vierde hoofdstuk geven wij inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie aan de hand van de bekende kengetallen, zoals solvabiliteit, current-ratio, weerstandsvermogen en dergelijke. In het vijfde hoofdstuk staan wij stil bij een aantal balansposten. In het zesde hoofdstuk richten wij ons op de staat van baten en lasten. Ten slotte zijn in hoofdstuk 7 de (landelijke) ontwikkelingen van de leerlingaantallen toegelicht, waarbij wij ook de gegevens van het voortgezet onderwijs betrokken hebben.

2. Leeswijzer

In dit benchmarkrapport wordt gebruik gemaakt van tabellen en vergelijkingen. Onderstaand wordt aangegeven hoe deze zijn opgebouwd en wat met de benamingen/begrippen wordt bedoeld.

Totaal

De gegevens die gerubriceerd staan onder 'totaal' betreffen de gegevens die zijn ontleend aan alle instellingen binnen de benchmark.

Groep

De gegevens die gerubriceerd staan onder 'groep I', tot en met 'groep V' betreffen de gegevens van de instellingen conform de indeling naar de omvang van de leerlingpopulatie.

Instelling

De gegevens die gerubriceerd staan onder 'instelling' betreffen de gegevens van uw onderwijsinstelling.

Gemiddelde

In de vergelijkingen wordt het gemiddelde van de groep en alle instellingen vermeld.

Kwartielen

De uitkomsten zijn verdeeld in kwartielen. Dit betreft een statistische methode om de uitkomsten te groeperen in vier gelijke delen. De verdeling wordt aangeduid met minimum (de laagste waarde) het eerste kwartiel (op het 25e percentiel van de uitkomst), het tweede kwartiel (op het 50e percentiel van de uitkomst), het derde kwartiel (op het 75e percentiel van de uitkomst) en het maximum (de hoogste waarde).

Aantal leerlingen

Als maatstaf voor het aantal leerlingen gelden de peildata 1 oktober 2019 en 1 oktober 2020; het aantal leerlingen op deze data is vermenigvuldigd met respectievelijk 7/12 en 5/12. De verdeling 7/12 en 5/12 duidt op de verdeling van de schooljaren 2019/2020 en 2020/2021. Het leerlingenaantal op beide peildata is ontleend aan de database van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, zoals deze beschikbaar gesteld wordt door DUO.

Kleurgebruik grafieken en tabellen

In dit rapport zijn grafieken en tabellen opgenomen die een weergave vormen van alle instellingen binnen de benchmark. Het kleurgebruik bij de grafieken en tabellen dient als volgt te worden geïnterpreteerd:

- de rode kolom is uw instelling;
- de groene kolom betreffen de gegevens per groep;
- de blauwe kolom betreffen de gegevens van het totaal;
- de zwarte kolom betreffen landelijke data.

Het is mogelijk dat een grafieklijn van de individuele instelling (deels) niet zichtbaar is. Dit kan voorkomen als de uitkomsten een sterke afwijking hebben met de benchmark.

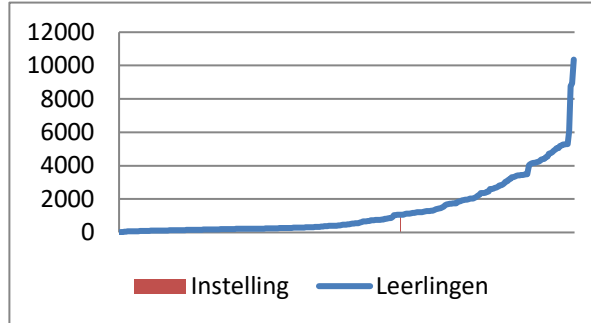
3. Groepsindeling

Om de resultaten van uw instelling te vergelijken met andere instellingen die een vergelijkbaar leerlingaantal hebben, zijn alle instellingen uit de benchmark opgedeeld in vijf groepen. In Grafiek 1 wordt de verspreiding van instellingen van de totale benchmark op basis van het aantal leerlingen weergegeven.

Tabel 1: groepsindeling

	Aantal
Groep I: tot en met 250 leerlingen	104
Groep II: 251 tot en met 750 leerlingen	64
Groep III: 751 tot en met 1.500 leerlingen	42
Groep IV: 1.501 tot en met 3.000 leerlingen	42
Groep V: meer dan 3.000 leerlingen	42
Aantal instellingen binnen de benchmark	294
Aantal leerlingen van uw instelling:	1.065
Uw instelling valt in groep:	III

Grafiek 1: aantal leerlingen per 01-10-2020

Tabel 2: leerlingaantallen

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Gemiddeld aantal leerlingen	1.065	158	413	1.110	2.169	4.502	1.261	1.589

4. Kengetallen

Solvabiliteit 1

Het kengetal solvabiliteit 1 wordt berekend met de volgende formule:

eigen vermogen / totaal vermogen

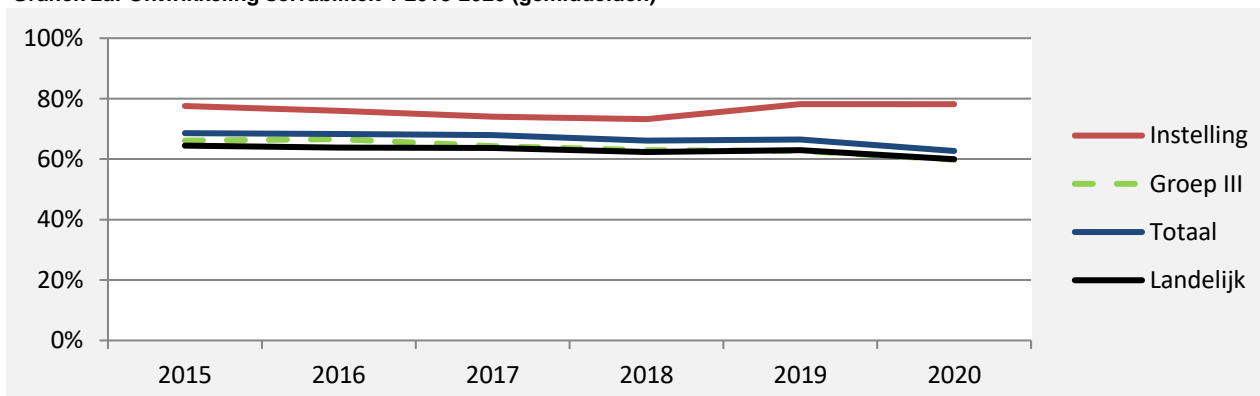
Tabel 3: Kwartielresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	78%							
Minimum		-22%	35%	23%	28%	21%	-22%	-107%
1e kwartiel		64%	63%	51%	49%	46%	53%	51%
2e kwartiel		71%	69%	57%	53%	53%	64%	62%
3e kwartiel		76%	76%	72%	63%	59%	74%	72%
Maximum		95%	90%	82%	84%	78%	95%	97%

Tabel 4: Ontwikkeling solvabiliteit 1 2015-2020 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2015	78%	73%	72%	66%	62%	62%	69%	64%
2016	76%	73%	72%	67%	61%	60%	68%	64%
2017	74%	73%	72%	64%	62%	58%	68%	64%
2018	73%	72%	69%	63%	60%	56%	66%	62%
2019	78%	71%	71%	63%	60%	57%	66%	63%
2020	78%	68%	69%	60%	56%	51%	63%	60%

Grafiek 2a: Ontwikkeling solvabiliteit 1 2015-2020 (gemiddelden)

Toelichting

- Voor solvabiliteit 1 zijn door de Inspectie van het Onderwijs geen normen gesteld. Over het algemeen wordt een norm gehanteerd voor een ondergrens tussen 25% tot 40%. Uw instelling heeft een uitkomst van 78%.
- De solvabiliteitspercentages laten over het algemeen een stabiel patroon zien. Echter in 2020 is het licht gedaald.
- De gemiddelden laten zien dat de solvabiliteitspercentages afnemen naarmate de instelling groter is.

Solvabiliteit 2

Het kengetal solvabiliteit 2 wordt berekend met de volgende formule:
(eigen vermogen + voorzieningen) / totaal vermogen

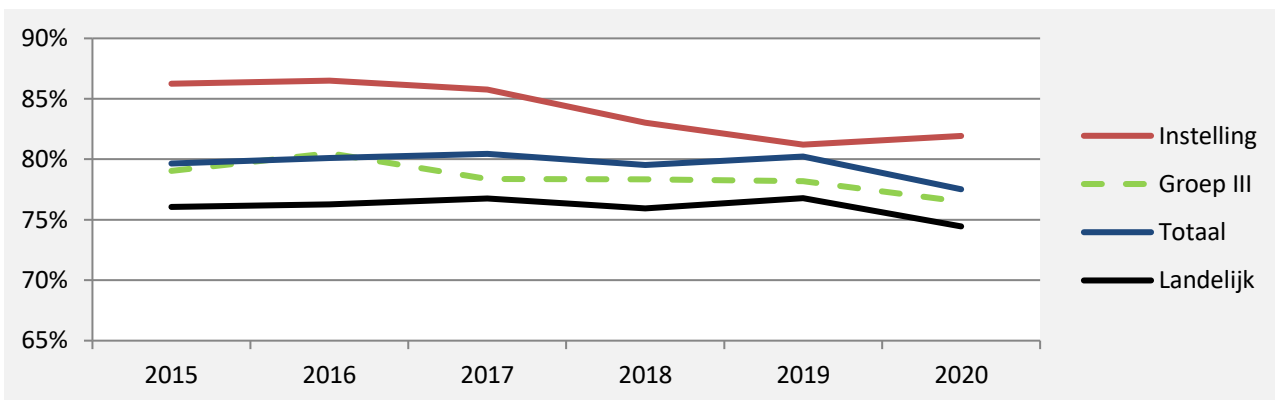
Tabel 5: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	82%							
Minimum		6%	42%	30%	54%	41%	6%	-80%
1e kwartiel		79%	76%	72%	68%	64%	72%	68%
2e kwartiel		85%	84%	79%	74%	71%	80%	77%
3e kwartiel		89%	87%	83%	80%	76%	87%	84%
Maximum		95%	92%	91%	88%	84%	95%	97%

Tabel 6: Ontwikkeling solvabiliteit 2 2015-2020 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2015	86%	83%	81%	79%	75%	74%	80%	76%
2016	87%	84%	82%	81%	75%	74%	80%	76%
2017	86%	85%	82%	78%	76%	73%	80%	77%
2018	83%	84%	80%	78%	76%	72%	80%	76%
2019	81%	84%	82%	78%	76%	73%	80%	77%
2020	82%	81%	81%	77%	73%	69%	78%	74%

Grafiek 2b: Ontwikkeling solvabiliteit 2 2015-2020 (gemiddelden)

Toelichting

- De inspectie hanteert voor solvabiliteit 2 een signaleringsgrens van 30% als minimumwaarde. Uw instelling heeft een uitkomst van 82%.
- Solvabiliteit 2 is de afgelopen jaren (2016-2019) over het algemeen gelijk gebleven. In 2020 liet het kengetal een lichte daling zien.

Rentabiliteit

Het kengetal rentabiliteit wordt berekend met de volgende formule:

$$\text{resultaat} / \text{totaal baten}$$

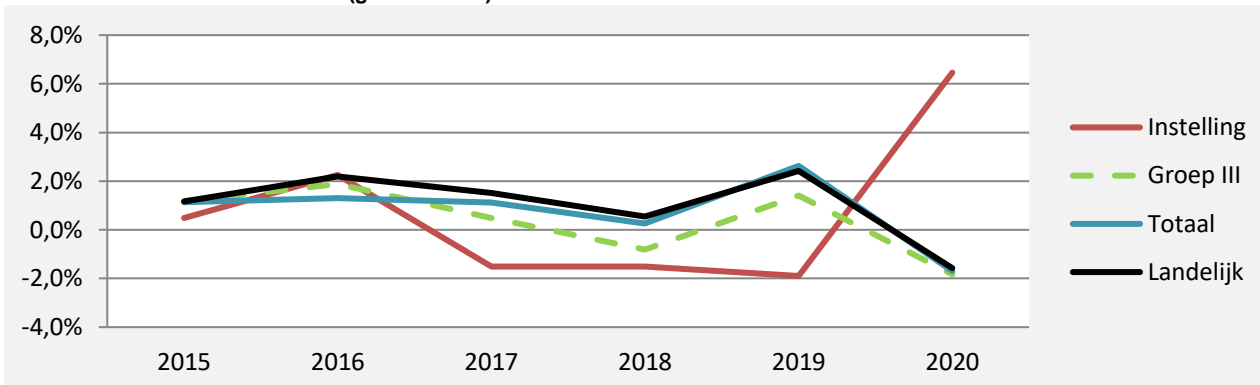
Tabel 7: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	6,5%							
Minimum		-20,5%	-9,2%	-9,5%	-5,7%	-14,2%	-20,5%	-47,4%
1e kwartiel		-4,1%	-3,5%	-3,9%	-3,8%	-3,9%	-3,8%	-3,9%
2e kwartiel		-1,4%	-1,7%	-1,9%	-2,0%	-2,5%	-1,8%	-1,6%
3e kwartiel		1,2%	1,3%	0,7%	-0,5%	-1,3%	0,8%	0,9%
Maximum		13,7%	7,5%	6,5%	6,2%	7,6%	13,7%	27,3%

Tabel 8: Ontwikkeling rentabiliteit 2015-2020 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2015	0,5%	2,2%	1,6%	1,2%	-0,3%	-0,7%	1,1%	1,2%
2016	2,3%	1,9%	1,2%	1,9%	0,5%	0,3%	1,3%	2,2%
2017	-1,5%	1,8%	1,2%	0,5%	0,6%	0,4%	1,1%	1,5%
2018	-1,5%	1,2%	0,2%	-0,8%	0,1%	-0,7%	0,3%	0,5%
2019	-1,9%	3,8%	3,2%	1,4%	1,4%	1,4%	2,6%	2,4%
2020	6,5%	-1,6%	-1,1%	-1,8%	-1,8%	-2,6%	-1,7%	-1,6%

Grafiek 3: Rentabiliteit 2015-2020 (gemiddelden)

Toelichting

- De inspectie hanteert als signaleringsnorm een minimum van -10%. Uw instelling heeft een uitkomst van 6,5%.
- Grotere instellingen hebben een lagere langjarige rentabiliteitsratio dan kleinere instellingen. De rentabiliteit bij groep I bedraagt 1,6% bij groep V is dat 0% Omdat het de bedoeling is dat rijksbijdragen worden besteed aan het onderwijsproces heeft een langjarige rentabiliteit van iets boven de 0% in principe de voorkeur.
- Bij alle groepen is een gelijkmatige cyclus van afname en later een toename van de rentabiliteit te zien.
- De stijging van de rentabiliteit op landelijk niveau in 2019 lijkt te worden veroorzaakt als gevolg van de convenantsgelden die in 2019 zijn uitgekeerd. Deze middelen worden pas in 2020 ingezet. Dit heeft voor een daling van rentabiliteit in 2020 veroorzaakt.
- In 2016 is in de landelijke data een bestuur aanwezig met een uitzonderlijk hoge rentabiliteit waardoor de landelijke data afwijkt van onze benchmark. Wij hebben deze uitschieter in de landelijke data laten staan omdat we niet direct een oorzaak zagen voor deze uitzonderlijk hoge rentabiliteit bij dit bestuur.

Huisvestingsratio

Het kengetal huisvestingsratio wordt berekend met de volgende formule:
 $(\text{huisvestingslasten} + \text{afschrijvingslasten gebouwen}) / \text{totale lasten}$

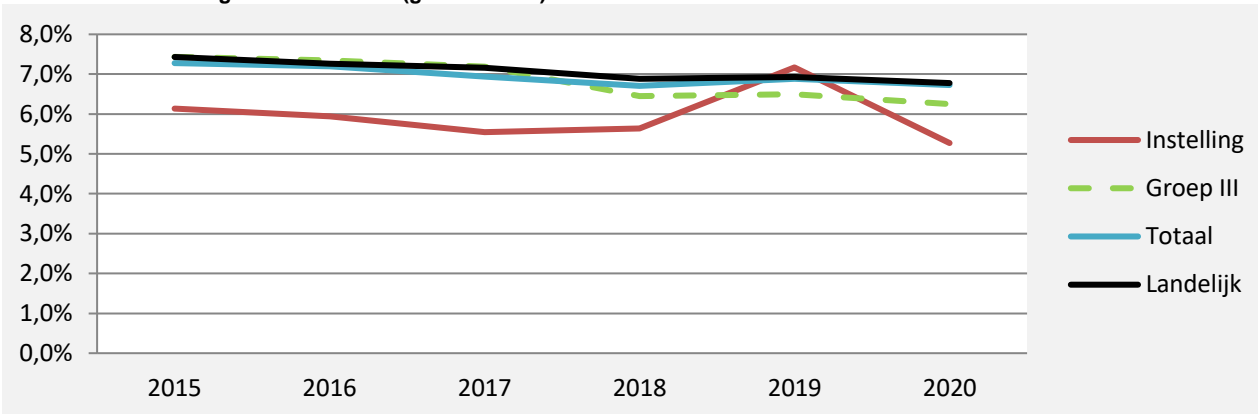
Tabel 9: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	5,3%							
Minimum		-3,2%	1,9%	2,8%	5,3%	5,5%	-3,2%	-11,9%
1e kwartaal		5,2%	4,5%	5,6%	6,7%	6,8%	5,4%	5,1%
2e kwartaal		6,6%	5,4%	6,5%	7,7%	7,3%	6,8%	6,6%
3e kwartaal		8,1%	7,1%	7,0%	8,3%	8,0%	7,8%	7,8%
Maximum		24,2%	10,5%	8,3%	10,6%	9,6%	24,2%	24,2%

Tabel 10: Ontwikkeling huisvestingsratio 2015-2020 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2015	6,1%	7,2%	6,4%	7,4%	7,9%	7,9%	7,3%	7,4%
2016	5,9%	7,0%	6,4%	7,3%	7,9%	8,0%	7,2%	7,3%
2017	5,5%	6,9%	5,8%	7,2%	7,6%	8,0%	6,9%	7,2%
2018	5,6%	6,7%	5,9%	6,4%	7,4%	7,5%	6,7%	6,9%
2019	7,2%	7,0%	5,8%	6,5%	8,0%	7,4%	6,9%	6,9%
2020	5,3%	6,9%	5,8%	6,3%	7,5%	7,4%	6,7%	6,8%

Grafiek 4: Huisvestingsratio 2015-2020 (gemiddelden)

Tabel 10a: Ontwikkeling percentage dotatie groot onderhoud t.o.v. huisvestingslasten (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
2015	42,3%	39,2%	35,4%	33,0%	32,5%	29,3%	34,9%
2016	42,3%	36,7%	33,2%	31,8%	30,6%	28,8%	33,1%
2017	41,6%	34,5%	31,8%	31,2%	31,1%	29,2%	32,1%
2018	37,4%	38,1%	33,3%	36,2%	30,6%	28,3%	34,1%
2019	52,3%	32,8%	30,1%	30,3%	30,4%	27,1%	30,7%
2020	38,5%	32,2%	29,8%	27,7%	27,7%	26,5%	29,5%

Toelichting

— Sinds 2019 neemt het percentage van dotatie groot onderhoud t.o.v. huisvestingslasten jaarlijks af. Dit heeft deels te maken met de wetwijziging van de verwerking van kosten van groot onderhoud die met ingang van 1 januari 2019 van kracht is gegaan. Vanuit de cijfers is te zien dat een aantal kleine instellingen al in 2018 zijn overgestapt naar de methode van onderhoudsvoorziening in plaats van verwerking van deze kosten direct ten laste van de staat van baten en lasten. Dit fenomeen is bij de kleinere instellingen te zien. De meeste grotere instellingen pasten deze methode van de onderhoudsvoorziening al toe.

— In tabel 10a is procentueel weergegeven hoeveel de dotatie aan groot onderhoud bedraagt ten opzichte van de totale huisvestingslasten.

Weerstandsvermogen

Het kengetal weerstandsvermogen wordt berekend met de volgende formule:
(*eigen vermogen / totaal baten*)

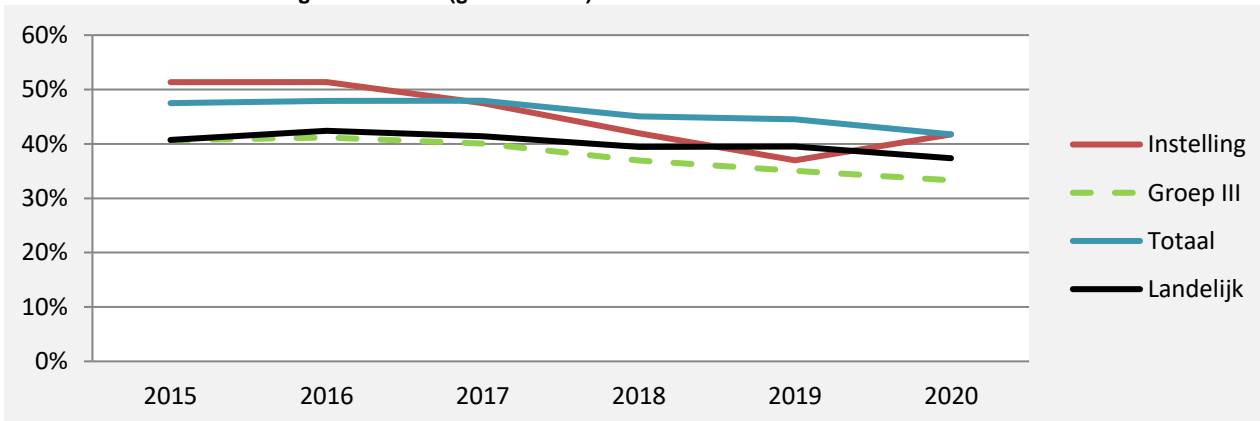
Tabel 11: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	42%							
Minimum		-7%	16%	14%	8%	7%	-7%	-45%
1e kwartiel		40%	33%	22%	20%	19%	24%	20%
2e kwartiel		52%	48%	29%	24%	23%	36%	30%
3e kwartiel		73%	57%	40%	33%	26%	55%	45%
Maximum		136%	94%	76%	78%	47%	136%	150%

Tabel 12: Ontwikkeling weerstandsvermogen 2015-2020 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2015	51%	62%	53%	41%	30%	29%	47%	41%
2016	51%	63%	53%	41%	31%	28%	48%	42%
2017	47%	63%	52%	40%	33%	27%	48%	41%
2018	42%	60%	49%	37%	31%	25%	45%	39%
2019	37%	59%	49%	35%	31%	25%	45%	40%
2020	42%	56%	47%	33%	27%	22%	42%	37%

Grafiek 5: Weerstandsvermogen 2015-2020 (gemiddelden)

Toelichting

- Met ingang van boekjaar 2016 hanteert de inspectie een signaleringswaarde van 5%. Uw instelling realiseerde een waarde van 42%.
- Kleinere instellingen hebben een groter weerstandsvermogen dan de grotere. Dit is goed verklaarbaar vanwege het feit dat risico's bij kleinere instellingen een relatief grote impact kunnen hebben, omdat 'de wet van de grote getallen' niet op gaat. Ook is de besturingsfilosofie vaak meer behoudend dan bij grote instellingen.
- Na de stijging van het weerstandsvermogen in 2019 is het weerstandsvermogen in 2020 in alle groepen gedaald. Dit wordt onder meer veroorzaakt door de convenantsgelden die in 2019 uitgekeerd zijn. Deze worden in 2020 besteed. Deze uitkering heeft de resultaten in 2019 verhoogd en heeft hiermee geleid tot een tijdelijke stijging in het eigen vermogen.

Current ratio

Het kengetal current ratio wordt berekend met de volgende formule:

$$\text{vlottende activa} / \text{kortlopende schulden}$$

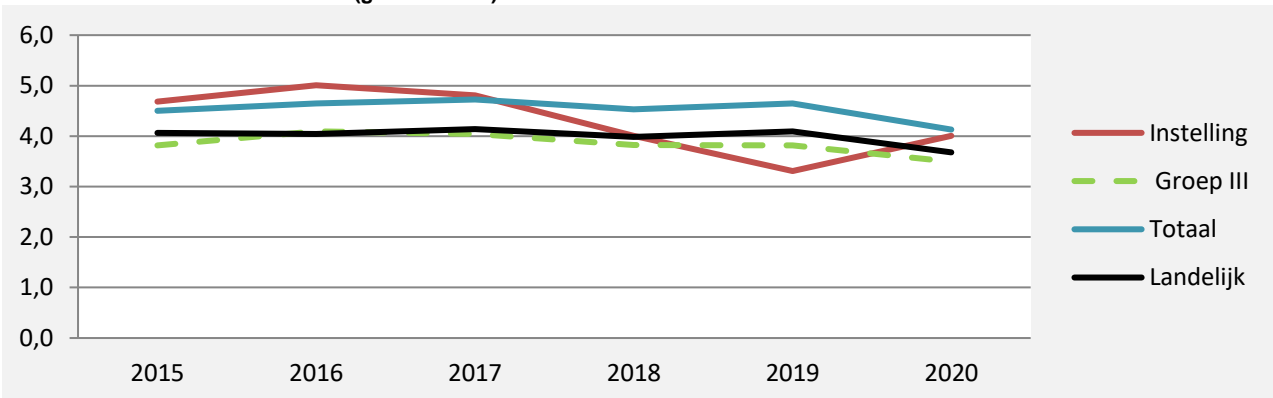
Tabel 13: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	4,0							
Minimum		1,0	1,4	1,5	1,5	1,5	1,0	0,4
1e kwartiel		3,4	3,0	2,2	2,2	2,2	2,4	2,1
2e kwartiel		4,9	4,1	3,6	3,6	3,6	3,6	3,0
3e kwartiel		7,0	5,5	4,5	4,5	4,5	5,1	4,6
Maximum		18,0	11,1	8,4	8,4	8,4	18,0	38,1

Tabel 14: Ontwikkeling current ratio 2015-2020 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2015	4,7	5,8	5,2	3,8	2,8	2,6	4,5	4,1
2016	5,0	6,1	5,2	4,1	2,9	2,5	4,6	4,0
2017	4,8	6,3	5,1	4,0	3,1	2,5	4,7	4,1
2018	4,0	6,2	4,8	3,8	3,1	2,4	4,5	4,0
2019	3,3	6,3	5,0	3,8	3,0	2,5	4,7	4,1
2020	4,0	5,5	4,5	3,5	2,6	2,2	4,1	3,7

Grafiek 6: Current ratio 2015-2020 (gemiddelden)

Toelichting

- De onderwijsinspectie hanteert een minimum van 0,75 met betrekking tot de current ratio. Bij uw instelling bedraagt de current ratio 4,0.
- Als gevolg van de beperkte mogelijkheden van onderpand op vaste activa binnen de sector primair onderwijs zijn wij van mening dat een current ratio lager dan 1,0 voor deze sector als ongewenst moet worden beschouwd.
- De uitkomst van de current ratio hangt omgekeerd evenredig samen met de omvang van de instelling. Hoe groter de instelling, hoe lager de current ratio. Kennelijk beseffen kleinere instellingen dat zij relatief zwaarder getroffen kunnen worden door incidentele tegenvallers, waardoor zij een grotere buffer aanhouden dan grotere instellingen.

Werkkapitaalratio 1

Het kengetal werkkapitaalratio 1 wordt berekend met de volgende formule:

$$\frac{\text{vlottende activa} - \text{kortlopende schulden}}{\text{balanstotaal}}$$

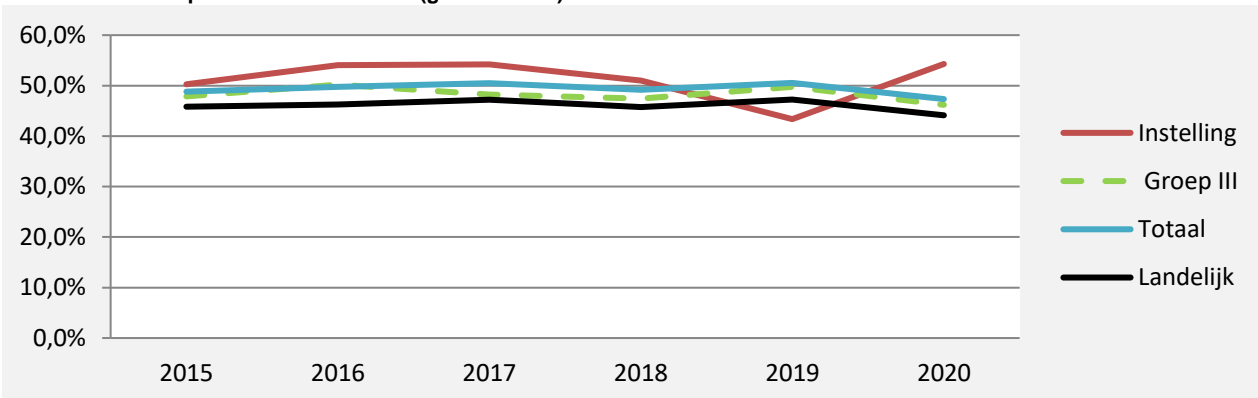
Tabel 15: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	54,3%							
Minimum		1,6%	12,2%	16,0%	11,2%	-1,0%	-1,0%	-35,4%
1e kwartiel		46,9%	45,5%	32,7%	31,4%	25,4%	34,9%	32,4%
2e kwartiel		57,5%	52,7%	50,1%	38,5%	34,7%	49,4%	47,2%
3e kwartiel		65,7%	62,2%	58,7%	48,3%	40,8%	59,6%	59,7%
Maximum		85,3%	81,0%	73,5%	67,2%	56,2%	85,3%	97,4%

Tabel 16: Ontwikkeling werkkapitaalratio 1 2015-2020 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2015	50,2%	55,9%	52,7%	47,8%	38,1%	37,7%	48,8%	45,8%
2016	54,1%	56,4%	53,4%	50,2%	40,4%	36,5%	49,8%	46,2%
2017	54,2%	57,8%	54,2%	48,2%	42,3%	37,1%	50,5%	47,2%
2018	51,0%	57,2%	51,6%	47,4%	41,9%	34,8%	49,1%	45,7%
2019	43,4%	57,5%	54,4%	49,7%	42,4%	36,2%	50,5%	47,2%
2020	54,3%	54,5%	52,2%	46,2%	38,4%	32,3%	47,3%	44,1%

Grafiek 7: Werkkapitaalratio 1 2015-2020 (gemiddelden)

Toelichting

- Het nadeel van het gebruik van het kengetal current ratio is dat deze erg gunstig kan zijn in een situatie met relatief weinig schulden, terwijl het werkkapitaal (de feitelijke liquiditeitspositie) laag is. Dit is de reden dat wij voor de beoordeling van de liquiditeit een tweede kengetal gebruiken, te weten de werkkapitaalratio. Met dit kengetal wordt het werkkapitaal (vlottende activa - kortlopende schulden) gerelateerd aan het balanstotaal (werkkapitaalratio 1) of aan de totale baten (werkkapitaalratio 2).
- De ontwikkeling van werkkapitaalratio 1 heeft een sterke samenhang met de ontwikkeling van het resultaat. In jaren met een negatief resultaat neemt werkkapitaalratio 1 af, terwijl in jaren met een positief resultaat de waarde toeneemt. Het rendement is daarmee direct van invloed op de liquiditeitspositie. Dit is niet heel vreemd, aangezien het aandeel van vaste activa en langlopende schulden op het balanstotaal klein is.
- In 2019 neemt de ratio toe als gevolg van ontvangen convenantsgelden eind 2019. Vervolgens neemt de ratio af door de inzet van deze middelen in 2020.

Werkkapitaalratio 2

Het kengetal werkkapitaalratio wordt berekend met de volgende formule:
(vlottende activa - kortlopende schulden) / totaal baten

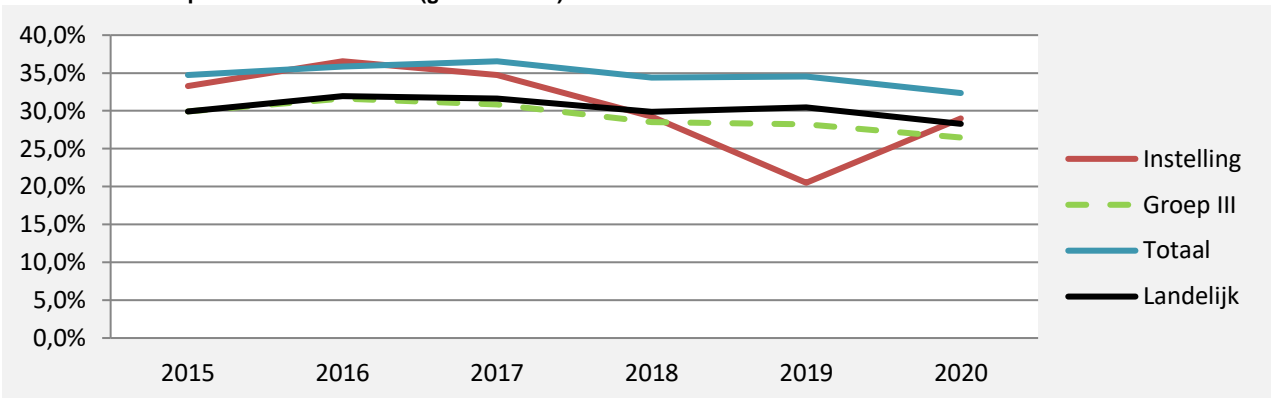
Tabel 17: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	29,0%							
Minimum		0,3%	9,8%	5,9%	3,2%	-0,3%	-0,3%	-22,9%
1e kwartiel		27,0%	23,3%	15,9%	11,2%	9,6%	17,0%	12,0%
2e kwartiel		44,3%	31,9%	26,3%	17,2%	16,0%	26,8%	22,1%
3e kwartiel		61,1%	45,0%	34,7%	25,9%	18,8%	44,8%	36,7%
Maximum		127,1%	86,6%	78,0%	52,3%	29,7%	127,1%	139,2%

Tabel 18: Ontwikkeling werkkapitaalratio 2 2015-2020 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2015	33,3%	47,1%	39,7%	29,9%	19,2%	17,7%	34,7%	29,9%
2016	36,6%	48,9%	39,6%	31,6%	20,8%	17,2%	35,9%	31,9%
2017	34,7%	50,3%	39,3%	30,9%	23,4%	17,5%	36,5%	31,6%
2018	29,2%	47,7%	36,9%	28,5%	22,8%	15,8%	34,4%	29,9%
2019	20,5%	47,4%	37,9%	28,2%	22,4%	16,3%	34,5%	30,5%
2020	29,0%	45,1%	35,9%	26,5%	19,5%	14,4%	32,4%	28,3%

Grafiek 8: Werkkapitaalratio 2 2015-2020 (gemiddelden)

Toelichting

- Wij zijn van mening dat het werkkapitaal bij instellingen voor primair onderwijs het best gerelateerd kan worden aan de totale baten, aangezien de beschikbare kasstromen overwegend ingezet worden voor posten die verantwoord worden in de exploitatierekening, zoals de maandelijkse salarissen en uitgaven voor materiële kosten, en slechts in beperkte(re) mate voor investeringen of onttrekkingen aan voorzieningen.
- De uitkomsten van werkkapitaalratio 1 per groep liggen dicht bij elkaar dan bij werkkapitaalratio 2. Hieruit kan worden geconcludeerd dat grote instellingen een relatief kleiner balanstotaal hebben dan kleine instellingen.
- De afname van werkkapitaalratio 2 ten opzichte van 2019 wordt grotendeels veroorzaakt door de inzet van de incidentele extra Rijksbijdragen in het primair onderwijs (de convenantsgelden) in 2020 die in 2019 ontvangen waren.

Signaleringswaarde Bovenmatig Eigen Vermogen (BEV)

Het kengetal signaleringswaarde BEV wordt berekend met de volgende formule:

$$\text{Publiek Eigen Vermogen} / \text{Normatief Eigen Vermogen}^*$$

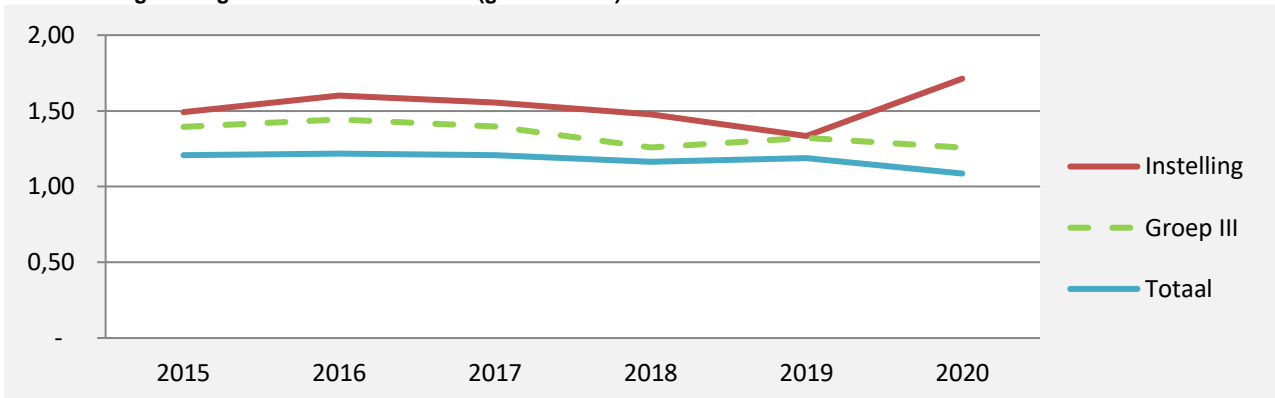
Tabel 19: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	1,71						
Minimum		-0,18	0,29	0,35	0,30	0,24	-0,18
1e kwartaal		0,55	0,88	0,76	0,79	0,86	0,72
2e kwartaal		0,81	1,10	1,16	1,15	1,06	1,02
3e kwartaal		1,05	1,49	1,71	1,34	1,27	1,34
Maximum		4,52	4,39	2,92	2,66	1,69	4,52

Tabel 20: Ontwikkeling Signaleringswaarde BEV 2015-2020 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
2015	1,49	0,85	1,38	1,39	1,43	1,38	1,21
2016	1,60	0,87	1,40	1,44	1,48	1,30	1,22
2017	1,55	0,88	1,36	1,40	1,52	1,25	1,21
2018	1,48	0,87	1,34	1,26	1,46	1,18	1,16
2019	1,33	0,90	1,38	1,32	1,43	1,20	1,19
2020	1,71	0,85	1,30	1,26	1,20	1,04	1,09

Grafiek 9: Signaleringswaarde BEV 2015-2020 (gemiddelden)

Toelichting

- Het kengetal signaleringswaarde bovenmatig eigen vermogen is voor het eerst in 2020 geïntroduceerd. Bij de signaleringsgrens boven 1 kan sprake zijn van bovenmatig eigen vermogen. Uw instelling realiseerde een waarde van 1,7.
- Het normatief eigen vermogen wordt als volgt berekend: $0,5 * (\text{aanschafwaarde gebouw} * 1,27) + \text{boekwaarde resterende materiële vaste activa} + 0,05 * \text{alle baten (onder 12 miljoen oplopend naar 0,1 bij 3 miljoen en daaronder 300.000)}$
- Het gemiddelde van alle groepen komt boven de waarde 1 uit. Dit betekent dat er in het algemeen een indicatie is van bovenmatig eigen vermogen. Bij de kleinere instellingen blijft echter de signaleringswaarde lager dan 1. Terwijl de grotere instellingen een waarde van meer dan 1 hebben en daarmee als "rijk" beschouwd kunnen worden.

Aanbevelingen

- Wij adviseren onderwijsinstellingen hun financieel beleid primair te baseren op een meerjarenbegroting.
- In de meerjarenbegroting dient ook de flexibiliteit te worden gezocht in formatie en materiële uitgaven, zodat jaarlijkse (onvoorziene) fluctuaties in leerlingaantallen zoveel mogelijk opgevangen kunnen worden.
- Flexibiliteit is te realiseren door het in stand houden van een flexibele ruimte in de formatie. Wanneer dat niet mogelijk is, dan is het advies om uit te gaan van een hoger risicoprofiel. Zo nodig dient daarbij de gewenste solvabiliteit naar boven te worden bijgesteld. Om dit te kunnen bereiken zal ruimte gevonden moeten worden om het rendement te verbeteren.
- De jaarbegroting dient primair te zijn gericht op een nadere invulling van de meerjarenbegroting en het treffen van maatregelen voor zaken die bij het opstellen van de meerjarenbegroting niet zijn voorzien.
- De meerjarenbegroting dient jaarlijks te worden herzien om de effecten van ontwikkelingen zo snel mogelijk in het strategische (financiële) kader te kunnen verdisconteren.
- Een goed financieel risicomanagement maakt inzichtelijk welke financiële risico's niet afgedekt kunnen worden. Dit is bepalend voor het te volgen beleid om voldoende weerstandsvermogen en een voldoende buffer aan liquiditeiten te bereiken.
- Gezien het feit dat instellingen voor primair onderwijs nauwelijks beschikken over mogelijke onderpanden (vaste activa) adviseren wij een current ratio die zich beweegt in een bandbreedte van 1,0 tot 2,0.
- Onderwijsinstellingen met een signaleringswaarde voor het bovenmatig eigen vermogen hoger dan 1 bevelen wij aan een vermogensvisie op te stellen onderbouwd door middel van een risico-analyse. Op basis hiervan kan de onderwijsinstelling bepalen of daadwerkelijk sprake is van een bovenmatig eigen vermogen en kan in het jaarverslag hierover verantwoording worden afgelegd. Vanaf het jaarverslag 2020 zijn onderwijsinstellingen verplicht om op basis van het nieuwe kengetal verantwoording af te leggen over de hoogte van de reserves. Onderwijsinstellingen die daadwerkelijk over een bovenmatig eigen vermogen beschikken adviseren wij om meerjarenbeleid op te stellen waarin wordt bepaald op welke wijze het eigen vermogen de komende jaren wordt afgebouwd en wordt ingezet ten behoeve van de kwaliteit van het onderwijs.

5. Balans

Samengevatte balans

Tabel 21: Procentuele verdeling van de balansposten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
1.1 Immateriële vaste activa	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
1.2 Materiële vaste activa	28%	26%	27%	30%	34%	34%	29%
1.3 Financiële vaste activa	0%	2%	2%	2%	1%	3%	2%
1.4 Voorraden	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
1.5 Vorderingen	16%	9%	11%	14%	15%	17%	12%
1.6 Effecten	0%	0%	0%	0%	1%	1%	0%
1.7 Liquide middelen	56%	62%	60%	55%	49%	45%	56%
Totaal activa	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2.1 Eigen vermogen	78%	68%	69%	60%	56%	51%	63%
2.2 Voorzieningen	4%	14%	12%	17%	17%	18%	15%
2.3 Langlopende schulden	0%	1%	0%	1%	1%	0%	1%
2.4 Kortlopende schulden	18%	18%	19%	23%	26%	31%	22%
Totaal passiva	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 22: Omvang balansposten per leerling (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
1.1 Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0
1.2 Materiële vaste activa	887	1.618	1.200	1.156	1.110	1.037	1.306
1.3 Financiële vaste activa	0	115	82	75	59	137	97
1.4 Voorraden	0	0	0	0	0	0	0
1.5 Vorderingen	515	533	494	551	508	532	523
1.6 Effecten	0	23	0	10	21	15	15
1.7 Liquide middelen	1.808	4.711	2.751	2.473	1.828	1.405	3.080
Totaal activa	3.209	7.000	4.527	4.265	3.526	3.126	5.021
2.1 Eigen vermogen	2.509	4.773	3.170	2.590	2.014	1.606	3.266
2.2 Voorzieningen	120	791	522	708	588	560	659
2.3 Langlopende schulden	0	114	12	41	17	12	53
2.4 Kortlopende schulden	580	1.322	823	926	907	948	1.044
Totaal passiva	3.209	7.000	4.527	4.265	3.526	3.126	5.021

Toelichting

- Bij grotere instellingen is een lager bedrag per leerling geïnvesteerd in materiële vaste activa, terwijl ook minder liquide middelen beschikbaar zijn.
- In samenhang met het bovengenoemde punt is het eigen vermogen per leerling bij grotere instellingen beduidend lager dan bij kleinere instellingen.
- Hieruit valt op te maken dat grotere instellingen schaalvoordelen hebben en daardoor relatief minder hoeven te investeren in vaste activa en vast houden in vlottende activa. Dit vertaalt zich ook naar het relatief minder hoeven aangaan van verplichtingen en het aanhouden van eigen vermogen.

Materiële vaste activa

Tabel 23: Procentuele verdeling van de posten binnen de rubriek materiële vaste activa

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Gebouwen en terreinen	0%	20%	23%	15%	18%	18%	19%
Inventaris en apparatuur	75%	58%	57%	66%	67%	64%	61%
Andere vaste bedrijfsmid.	25%	20%	18%	19%	15%	18%	19%
In uitvoering en vooruitbet.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Niet aan het proces dienstb.	0%	2%	1%	0%	0%	0%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 24: Posten van de materiële vaste activa gerelateerd aan het aantal leerlingen (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Gebouwen en terreinen	0	511	336	205	226	218	347
Inventaris en apparatuur	675	778	627	748	718	632	712
Andere vaste bedrijfsmid.	223	282	207	201	163	187	224
In uitvoering en vooruitbet.	0	4	1	2	3	0	2
Niet aan het proces dienstb.	0	44	29	0	0	0	22
Totaal	899	1.618	1.200	1.157	1.110	1.037	1.306

Tabel 25: Afschrijvingen per leerling (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	197						
Minimum		10	77	115	109	80	10
1e kwartiel		166	150	149	167	165	158
2e kwartiel		207	180	180	179	188	185
3e kwartiel		257	217	215	215	208	231
Maximum		1.319	432	528	331	417	1.319

Tabel 26: Afschrijvingen ten opzichte van de boekwaarde van gebouwen en terreinen

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	0,0%						
Minimum		0%	0%	0%	0%	0%	0%
1e kwartiel		0%	2%	3%	4%	4%	3%
2e kwartiel		3%	3%	7%	6%	6%	5%
3e kwartiel		8%	7%	12%	8%	9%	9%
Maximum		63%	2832%	25%	20%	33%	2832%

Tabel 27: Afschrijvingen ten opzichte van de boekwaarde van inventaris en apparatuur

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	20,3%						
Minimum		3%	12%	9%	12%	7%	3%
1e kwartiel		16%	17%	18%	18%	19%	17%
2e kwartiel		19%	19%	20%	19%	21%	20%
3e kwartiel		24%	23%	23%	23%	24%	23%
Maximum		107%	50%	29%	47%	43%	107%

Tabel 28: Afschrijvingen ten opzichte van de boekwaarde van andere vaste bedrijfsmiddelen

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	20,8%						
Minimum		0%	0%	0%	0%	0%	0%
1e kwartiel		15%	13%	17%	18%	24%	16%
2e kwartiel		19%	21%	21%	23%	27%	21%
3e kwartiel		26%	25%	27%	27%	31%	27%
Maximum		432%	57%	102%	41%	115%	432%

Toelichting

- De omvang van de instelling lijkt van invloed te zijn op de hoogte van de boekwaarde van de gebouwen en terreinen. Met andere woorden: grotere instellingen kunnen de activa efficiënter benutten dan kleinere instellingen en/of kunnen goedkoper inkopen.
- Een percentage van afschrijvingen in procenten van de boekwaarde dat hoger is dan twee keer het gehanteerde afschrijvingspercentage kan een signaal zijn voor verouderde activa.

Totaal Op totaalniveau is voor de volgende bedragen geïnvesteerd en afgeschreven:

Totaal geïnvesteerd door alle instellingen	92.126.000
Totaal afgeschreven door alle instellingen	71.686.000

Tot 2015 werd voor een lager bedrag geïnvesteerd dan afgeschreven. Vanaf 2015 zien we dat de investeringen hoger zijn dan de afschrijvingen. Tot 2015 kan de terughoudendheid in verband met krimp in leerlingaantallen en de onzekerheid van de hoogte van de rijkssubsidies een rol hebben gespeeld in het investeringsbeleid.

Vanaf 2016 zijn zowel de investeringen als de afschrijvingslasten toegenomen. Het gemiddelde bedrag aan geïnvesteerd vermogen in materiële vaste activa en de afschrijvingslasten per leerling laten een geringe stijging zien.

Voorzieningen

De voorzieningen kennen naar hun aard een relatief grote onzekerheid. Daarnaast zijn er tal van methodieken om de hoogte van de voorzieningen te bepalen. De jubileumvoorziening hebben wij eruit gelicht voor een nadere analyse.

Tabel 29: procentuele verdeling van de posten binnen de rubriek voorzieningen

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Personele voorzieningen	71%	31%	26%	20%	26%	29%	28%
Reorganisatievoorziening	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%
Voorziening langdurig zieken	0%	0%	1%	2%	2%	8%	2%
Jubileumvoorziening	42%	29%	22%	17%	20%	16%	23%
Overige	29%	2%	3%	1%	3%	4%	3%
Verliesgevende contr.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Overige voorzieningen							
Onderhoudsvoorziening	29%	69%	72%	78%	74%	65%	71%
Overige	0%	0%	1%	3%	0%	6%	2%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Toelichting

- De grootste voorziening is de onderhoudsvoorziening. De personele voorzieningen (jubileum en overige) nemen de tweede en derde plaats in wat betreft de omvang. Andere voorzieningen zoals reorganisatie- en wachtgeldvoorzieningen kunnen voor individuele instellingen een relatief grote omvang hebben; gemiddeld genomen is de omvang relatief klein.

Voorziening Langdurig zieken

Tabel 30: Saldo Voorziening langdurig zieken per 31 december 2020 gerelateerd aan het aantal fte (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	n.b.						
Minimum		245	770	226	87	51	51
1e kwartiel		729	770	435	294	315	313
2e kwartiel		1.213	770	928	396	496	496
3e kwartiel		1.596	770	1.415	581	786	805
Maximum		1.979	770	1.479	833	2.697	2.697
Aantal besturen		100	64	41	42	42	289
Aantal besturen met voorziening langdurige zieken		3	1	7	15	26	52

Toelichting

- Niet van alle instellingen bleken de gegevens over de personeelsformatie bekend te zijn in de databases van DUO. Daarom zijn deze instellingen niet verwerkt in de tabel.
- Normaliter worden PO scholen aangesloten bij het vervangingsfonds en daardoor hoeven ze geen voorziening te vormen. Echter kunnen ze er voor kiezen om eigenrisicodragers te worden. In tabel 30 kunnen we zien dat naarmate de grootte van de instelling toeneemt, het 'voordeel' van eigenrisicodragerschap ook toeneemt.
- Het grote verschil tussen minimum en maximum zou kunnen worden verklaard door de opbouw van het personeelsbestand of door het hanteren van verschillende methodieken.

Tabel 31: Saldo jubileumvoorziening per 31 december 2020 gerelateerd aan het aantal fte (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	768						
Minimum		87	269	246	504	407	87
1e kwartiel		719	692	674	759	721	713
2e kwartiel		753	749	765	873	807	765
3e kwartiel		867	805	895	1.060	1.067	964
Maximum		1.572	1.795	1.426	1.426	1.456	1.795

Toelichting

- Niet van alle instellingen bleken de gegevens over de personeelsformatie bekend te zijn in de databases van DUO. Daarom zijn deze instellingen niet verwerkt in de tabel.
- Opvallend is de grote spreiding in de omvang van de jubileumvoorziening. Dit kan worden veroorzaakt door de opbouw van het personeelsbestand of door het hanteren van verschillende methodieken. Gezien de grote verschillen tussen minima en maxima vermoeden wij dat het hanteren van verschillende methodieken de grootste verklaring is voor de verschillen. Dit bemoeilijkt een goede vergelijking.

6. Resultatenrekening

Samengevatte resultatenrekening

Tabel 32: Procentuele verdeling van de posten uit de Staat van Baten en Lasten (totaal baten = 100%)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
3.1 Rijksbijdragen	98,6%	95,8%	95,6%	94,8%	96,1%	95,3%	95,6%
3.2 Overige overheidsbij.	0,3%	0,9%	1,0%	1,3%	1,2%	2,0%	1,2%
3.4 Baten werk in opdr.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
3.5 Overige baten	1,2%	3,3%	3,4%	3,8%	2,7%	2,7%	3,3%
Totaal baten	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
4.1 Personeelslasten	76,6%	81,7%	84,0%	84,5%	83,2%	85,2%	83,3%
4.2 Afschrijvingen	3,3%	3,2%	2,8%	2,7%	2,8%	2,7%	2,9%
4.3 Huisvestingslasten	4,9%	6,6%	5,6%	6,2%	7,5%	7,4%	6,5%
4.4 Overige lasten	8,8%	10,2%	8,7%	8,4%	8,4%	7,4%	8,9%
Totaal lasten	93,5%	101,6%	101,1%	101,8%	101,8%	102,6%	101,7%
Saldo baten en lasten	6,5%	-1,6%	-1,1%	-1,8%	-1,8%	-2,6%	-1,7%
Financiële baten en I.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Resultaat	6,5%	-1,6%	-1,1%	-1,8%	-1,8%	-2,6%	-1,7%

Tabel 33: Posten Staat van Baten en Lasten per leerling (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
3.1 Rijksbijdragen	5.924	8.134	6.784	7.430	7.059	6.949	7.405
3.2 Overige overheidsbij.	16	122	88	105	87	156	112
3.4 Baten werk in opdr.	0	0	0	0	0	0	0
3.5 Overige baten	70	283	314	339	205	202	275
Totaal baten	6.010	8.538	7.186	7.874	7.351	7.306	7.792
4.1 Personeelslasten	4.604	6.935	6.040	6.672	6.089	6.219	6.472
4.2 Afschrijvingen	197	244	186	202	196	194	211
4.3 Huisvestingslasten	295	538	392	480	547	537	498
4.4 Overige lasten	526	881	620	631	646	543	705
Totaal lasten	5.622	8.598	7.239	7.985	7.478	7.493	7.885
Saldo baten en lasten	388	-60	-53	-111	-126	-186	-93
Financiële baten en I.	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	388	-60	-53	-111	-126	-186	-93

— Er is nauwelijks een verband te leggen tussen de grootte van het bestuur en de hoogte van de rijksbijdragen per leerling. Dit wordt mede veroorzaakt doordat de gemiddelde schoolgrootte (op brinnummer niveau) bepalend is voor extra bekostiging.

Tabel 34: Staat van Baten en Lasten t.o.v. Begroting (Procentueel verschil)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
3.1 Rijksbijdragen	5,3%	4,9%	4,7%	5,0%	5,2%	4,5%	4,8%
3.2 Overige overheidsbij.	82,1%	8,0%	43,4%	51,2%	184,5%	128,7%	68,5%
3.3 College- cursus-, les-	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
3.4 Baten werk in opdr.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	-0,6%	-0,1%
3.5 Overige baten	-20,1%	33,5%	33,6%	83,3%	51,2%	30,6%	42,7%
Totaal baten	5,0%	5,2%	4,7%	5,4%	5,8%	5,5%	5,3%
4.1 Personeelslasten	1,0%	6,2%	5,7%	6,3%	6,6%	6,7%	6,2%
4.2 Afschrijvingen	-3,9%	3,6%	11,6%	4,8%	-0,7%	4,8%	5,2%
4.3 Huisvestingslasten	-0,7%	7,0%	8,3%	5,8%	11,3%	7,4%	7,8%
4.4 Overige lasten	-14,2%	6,3%	2,4%	8,1%	4,2%	1,6%	4,7%
Totaal lasten	-0,9%	6,2%	5,3%	6,2%	6,3%	6,2%	6,0%
Saldo baten en lasten	5,9%	-1,0%	-0,6%	-0,8%	-0,5%	-0,7%	-0,8%
Financiële baten en l.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Resultaat	5,6%	-1,0%	-0,6%	-0,9%	-0,5%	-0,8%	-0,8%

Toelichting

- Vanuit Tabel 34 kunnen we zien dat in het algemeen de rijksbijdragen circa 5% lager waren dan begroot. Voor de personeelslasten was dit 6% lager dan begroot. Totaal resultaat lag bijna in alle groepen net boven de begrote cijfers.

Tabel 35: Ontwikkeling afwijking Resultaat t.o.v. begroting 2015-2020 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
2015	0,2%	2,2%	1,7%	-0,6%	0,8%	1,4%	1,3%
2016	2,1%	1,4%	1,1%	1,6%	1,2%	1,4%	1,3%
2017	-1,8%	1,9%	1,6%	1,6%	1,4%	1,4%	1,6%
2018	-2,0%	0,6%	-0,2%	-0,7%	0,7%	0,3%	0,2%
2019	-2,0%	4,1%	3,8%	2,5%	2,6%	2,9%	3,4%
2020	5,6%	-0,9%	-0,5%	-1,0%	-0,6%	-0,7%	-0,8%

Toelichting

- In het algemeen kunnen we constateren dat er een voorzichtige begroting wordt gemaakt waar het resultaat circa 1-1,5% hoger uitkomt. In 2019-2020 wijkt deze verhouding af in verband met de uitgekeerde convenantsgeleden in 2019, die pas in 2020 ingezet zijn.

Verdeling personeel

Tabel 36: Aantal FTE per leeftijdscategorie van het personeel

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Benchmark	Landelijk
Gemiddelde leeftijd								
2019	38,0	41,6	41,3	41,5	43,2	42,9	41,93	42,87
2020	39,2	41,5	41,1	41,7	42,9	42,7	41,81	42,71
<u>Aantal Fte per categorie:</u>								
Leeftijd t/m 25 jaar	5,9	1,3	3,2	6,1	10,4	20,3	6,67	
Leeftijd tussen 25 en 35 jaar	23,6	3,1	8,8	22,6	38,8	87,1	25,35	
Leeftijd tussen 35 en 45 jaar	19,4	2,8	6,8	21,4	39,1	83,3	24,05	
Leeftijd tussen 45 en 55 jaar	9,8	2,2	5,6	16,3	30,7	67,2	19,18	
Leeftijd tussen 55 en 65 jaar	10,2	2,6	6,3	16,7	37,5	78,1	22,20	
<u>Percentuele verdeling:</u>								
Leeftijd t/m 25 jaar	9%	11%	10%	7%	7%	6%	7%	
Leeftijd tussen 25 en 35 jaar	34%	26%	29%	27%	25%	26%	26%	
Leeftijd tussen 35 en 45 jaar	28%	23%	22%	26%	25%	25%	25%	
Leeftijd tussen 45 en 55 jaar	14%	19%	18%	20%	20%	20%	20%	
Leeftijd tussen 55 en 65 jaar	15%	22%	21%	20%	24%	23%	23%	

Toelichting

- De leeftijdsgroepen 25 tot 35 en 35 tot 45 jaar zijn het meest werkzaam in het onderwijs. De leeftijd t/m 25 jaar is relatief laag en in overeenstemming met voorgaande jaren. T/m 2016 was de leeftijdsgroep 35 tot 45 jaar relatief gezien lager dan de overige groepen, sindsdien is dat verschoven van de leeftijdsgroep 25 tot 35 jaar.
- De (gewogen) gemiddelde leeftijd in het primair onderwijs daalt jaarlijks licht vanaf 2014 (was toen 44,5). Ondanks landelijke ontwikkelingen zoals de uitgestelde pensioendatum daalt de gemiddelde leeftijd. Er lijkt dus in het primair onderwijs ingezet te zijn op het aantrekken van jong personeel.
- De landelijke data betreft gewogen gemiddelde leeftijden terwijl in onze benchmark gemiddelde leeftijden zijn berekend. Dit verklaart het verschil ten opzichte van de landelijke data.

Tabel 37: verdeling vast en tijdelijk personeel in Fte

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V
Totaal personeel in Fte	68,9	11,9	30,7	83,0	156,5	336,1
<u>Aantal Fte per categorie:</u>						
Vast personeel	60,3	10,2	27,2	73,3	138,9	301,4
Tijdelijk personeel	8,6	1,7	3,5	9,7	17,6	34,7
<u>Procentuele verdeling:</u>						
Vast personeel	88%	86%	89%	88%	89%	90%
Tijdelijk personeel	12%	14%	11%	12%	11%	10%

Toelichting

- Voor een goede interpretatie van de flexibele ruimte is het van belang om ook de omvang van de inzet van personeel niet in loondienst te betrekken.
- Grotere instellingen hebben relatief meer personeel in vaste dienst. Mogelijk komt dit doordat zij beter in staat zijn hun risico's te spreiden door bijvoorbeeld het aanhouden van een bovenschoolse vervangingspool.

Tabel 38: Aantal leerlingen per Fte per categorie

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V
Aantal leerlingen per Fte	15,4	13,4	14,1	13,4	14,2	14,0
Directie	183,6	172,1	293,4	219,6	211,8	214,4
OP	19,6	18,9	18,9	18,1	18,6	18,2
OOP	118,3	101,6	83,2	84,9	98,7	96,3

Tabel 39: Personeelslasten per Fte (in euro's)

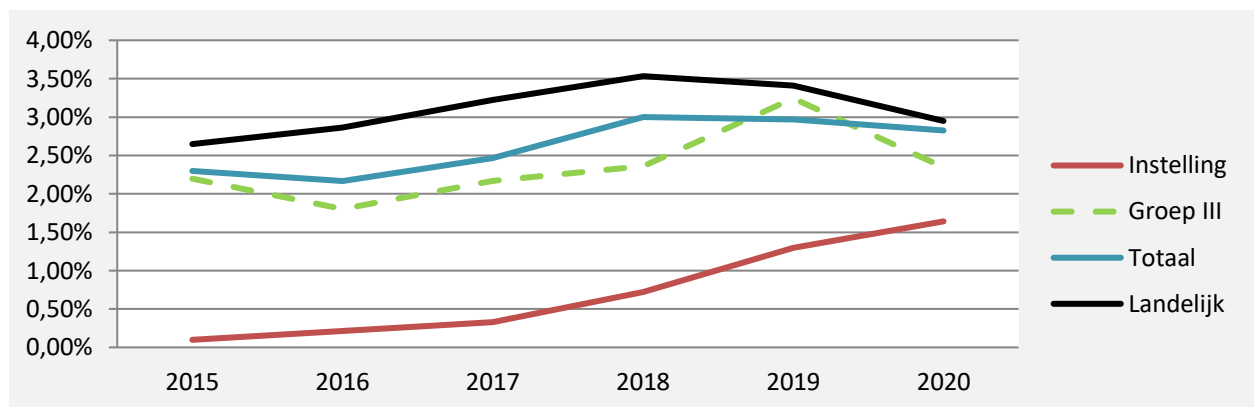
	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V
Personeelslast per Fte	70.525	76.299	75.601	75.687	79.118	78.301
Minimum		56.189	61.635	64.568	68.872	71.495
1e kwartiel		69.979	70.396	72.589	75.713	75.697
2e kwartiel		76.407	73.873	76.296	78.324	77.967
3e kwartiel		80.775	78.724	79.183	83.264	80.748
Maximum		101.292	135.687	88.406	91.095	87.275

- Wij hebben geconstateerd dat in sommige gevallen de fte met betrekking tot vervangers niet bekend is in de data van DUO, dit geeft in dat geval een vertekend beeld in de uitkomsten. Voor ons is het echter niet mogelijk te achterhalen bij welke instellingen deze problematiek speelt.

Tabel 40: Ontwikkeling personeel niet in loondienst t.o.v. totaal personeelskosten 2015-2020 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2015	0,10%	2,3%	1,1%	2,2%	4,3%	2,3%	2,3%	2,6%
2016	0,21%	2,3%	1,4%	1,8%	3,6%	1,9%	2,2%	2,9%
2017	0,33%	2,6%	1,8%	2,2%	3,6%	2,4%	2,5%	3,2%
2018	0,72%	3,5%	2,1%	2,4%	3,9%	2,8%	3,0%	3,5%
2019	1,30%	3,1%	2,2%	3,2%	3,4%	3,2%	3,0%	3,4%
2020	1,64%	3,4%	2,0%	2,3%	3,5%	2,7%	2,8%	2,9%

Grafiek 10: Personeel niet in loondienst t.o.v. totaal personeelskosten 2015-2020 (gemiddelden)

- Wij hebben geconstateerd dat het percentage van personeel niet in loondienst in het primair onderwijs in de jaren 2017-2018 sterk is toegenomen. De laatste jaren hebben we een lichte daling gezien. Dit is in lijn met de arbeidskrapte in de sector en de toename van uitzendkrachten in de laatste jaren.
- Wij hebben geconstateerd dat de loonkosten van het "personeel niet in loondienst" niet altijd afzonderlijk in de jaarrekening wordt vermeld. Daardoor staat er vaak "n.b. of null".

Bestuurders en toezichthouders

Tabel 41: Verhouding bestuurder en toezichthouder ten opzichte van aantal leerlingen per categorie

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V
Bestuurskosten per leerling	93	613	278	122	62	43
Aantal leerlingen per bestuurder	1.065	163	396	1.094	2.039	3.371
Aantal leerlingen per toezichthouder	213	27	61	203	425	794

— In deze tabel hebben we de bestuurskosten per leerling berekend en hoeveel leerlingen per bestuurder en toezichthouder aanwezig zijn. Hieruit kunnen we opmaken dat hoe groter de instelling is, hoe lager de bestuurskosten per leerling zijn.

— Het aantal leerlingen per bestuurder is voor een goede vergelijkbaarheid omgerekend naar een aanstelling van 1,0 fte op jaarbasis.

Tabel 42: Gemiddelde kosten per toezichthouder per categorie

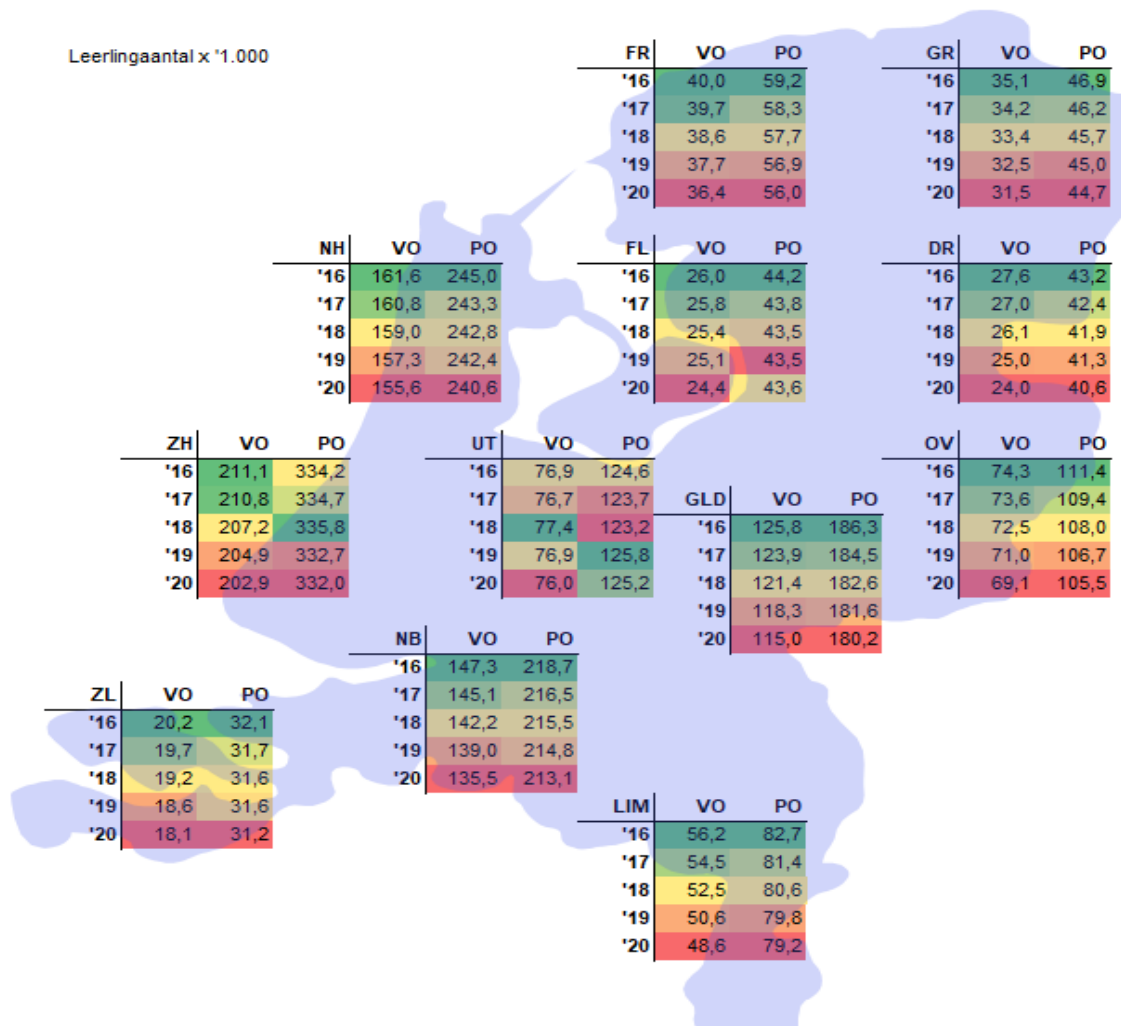
	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	%
t/m €1.700	x	112	83	38	17	11	261	74%
van €1.700 t/m €4.000		1	3	6	15	12	37	10%
van €4.000 t/m €7.500		1	1	4	14	25	45	13%
van €7.500 t/m €10.000		-	1	-	1	4	6	2%
boven €10.000		-	-	-	1	3	4	1%
Totaal		114	88	48	48	55	353	100%

— In deze tabel hebben we de gemiddelde kosten per toezichthouder per groep ingedeeld en weergegeven in het aantal instellingen. Vanuit de gegevens kunnen we zien dat de meeste instellingen minder dan €1.700 per toezichthouder uitgeven. Dit betreft de maximaal onbelaste bezoldiging (vrijwilligersvergoeding).

7. Leerlingenaantallen

Aantal leerlingen per provincie

Al enkele jaren wordt gesproken over 'krimp' van het leerlingenaantal. De krimp is niet overal aanwezig. Alleen in Flevoland neemt het leerlingenaantal toe. Toenemend/dalend aantal leerlingen in een regio betekent niet dat het leerlingenaantal van uw instelling kan toe- of afnemen; er is ook sprake van 'marktaandeel'. In onderstaand schema wordt per provincie gepresenteerd hoeveel leerlingen zijn ingeschreven op de scholen voor zowel voor het primair onderwijs (PO) als voor het voortgezet onderwijs (VO).

Colofon

Het benchmarkrapport is opgesteld door Van Ree Onderwijsadviseurs, onderdeel van Van Ree Accountants. Ondanks de zorgvuldige wijze waarop het rapport is opgesteld, kan er natuurlijk altijd iets mis gaan. Van Ree Accountants kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de gevolgen van eventuele onjuistheden in dit rapport. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met uw contactpersoon.

Kantoor Alphen aan den Rijn

drs. J. (Jaap) Bergman RA

mr. drs. G.J. (Gerlof) de Jong RA

A. (Arjen) van der Plas RA MSc

Leidse Schouw 2 | 2408 AE Alphen aan den Rijn
Postbus 352 | 2400 AJ Alphen aan den Rijn
T (0172) 55 40 06 | alphenaandenrijn@vanreeacc.nl

Kantoor Barneveld

M.A. (Marien) Rozendaal RA

J.A. (Albert-Jan) van Ginkel MSc RA

J. (Jaap) Goossen RA MSc

Koolhovenstraat 11 | 3772 MT Barneveld
Postbus 272 | 3770 AG Barneveld
T (0342) 40 85 08 | barneveld@vanreeacc.nl

Kantoor Drechtsteden

J. (Johan) Berkouwer MSc RA

drs. L.M.W. (Leon) van der Vliet RA

Nieuwland Parc 301-302 | 2952 DD Alblasterdam
T (0783) 03 30 34 | drechtsteden@vanreeacc.nl

Kantoor Geldermalsen

drs. K.H. (Klaas) Hille RA

De Panoven 29A | 4191 GW Geldermalsen
Postbus 241 | 4190 CE Geldermalsen
T (0345) 58 90 00 | geldermalsen@vanreeacc.nl

Kantoor Zwolle

R. (Rutger) van der Weerd MSc RA

Schrevenweg 3-9 | 8024 HB Zwolle
Postbus 1509 | 8001 BM Zwolle
T (038) 303 21 40 | zwolle@vanreeacc.nl

Overige informatie

Zie ook onze website: <https://www.vanreeaccountants.nl/branche/onderwijs/>

Wij zijn tevens gevestigd in Leersum en Nieuwegein